

izsledijo razne lopove, jih razorožijo in jim odvzamejo strelno orožje. Neizmerne količine revolverjev ter pušk zaplenijo vsako leto v Združenih državah. Zaplenjenega orožja ne prodajo, tudi ga ne shranijo, ampak naložijo ga vsako leto na velike motorne čolne, katere peljejo daleč na odprto morje in pomečejo zaplembo iz čolnov v morske globine.

V aeroplanu so mu prinesli rešilno zdravilo. V kraju Chatham na Angleškem je pičil bogatejšega človeka gad v roko. Pičeni je kačo ubil, izsesal rano, a kljub temu mu je po preteku pol ure roka zelo nevarno otekla. Prepeljali so bolnika v bolnico, kjer je izjavil zdrav-

nik, da bi ga zamoglo ohraniti le še cepivo zoper kačji pik. Potom telefoničnega uprašanja v London so ugotovili, da ni začasno na celem Angleškem niti trohice omenjenega cepiva. Iz Londona so se obrnili telefonično na Pasteurjev zavod v Paris, odkoder so poslali cepivo v letalu, ki je dospelo na zaproseno mesto pravočasno in otelo smrti zastrupljenca.

Težka železniška nesreča. Iz glavne mesta Kitajske Pekinga javljajo, da je iztiril dne 30. majnika na kolodvoru postaja Futschian kitajski severni ekspresni vlak. Nesreča je zahtevala 21 mrtvih in 60 ranjencev.

Nekaj o usodi ruskega kmeta.

Leta 1928 je bila v Rusiji žetev prvič po revoluciji še kolikor toliko povoljna. Kakovost žita ni bila posebna. Vlada tudi ni imela za izmenjavo posebnih industrijskih izdelkov, ki bi bili vaba za prodajo žita. Ne smemo prezreti dejstva, da se ruski narod vedno bolj razmnožuje in da je začelo po preteku 10 let sovjetske vlade primanjkovati zemlje, kar bo prisililo 6 milijonov ljudi k izselitvi v Sibirijo. V predvojnem času so si služili ubožnejši kmetje kruh kot poljski delavci. Sicer dela tudi danes revnejši kmet na polju, a le za takozvano gladno (lakotno) dnino. Še pred izbruhom boljševiške revolucije je živel 85% ruskih kmetov v pomanjkanju in danes nikakor niso na boljšem. Kmet je ljubosumen na strokovnega delavca in sovraži državne uslužbenke.

V večje vasi ob železnici se še upajo državni uradniki, akoravno ni tako lihanje vedno priporočljivo. Anglež Lancelot Lawton, ki je napisal veliko delo o boljševiški revoluciji, je obiskal v Rusiji vas, v kateri sta se izpostavljala 2 komunisti. Prav nič nista vedela, kaj se godi krog njiju in kmetje so ju zmerjali. Ruski mušik je bil oblečen v raztrgane cape in že po obrazu bolanega izraza.

Ko so slišali o položaju kmetskega stanu na Angleškem, so začeli pripovedovati o lastni usodi tako-le »Zemlje imamo dovolj, a ne živine in ne delavskih moči in radi tega je izkupiček iz posesti le malenkosten. V prejšnjih letih smo lahko zaslužili nekaj s trgovino, danes tega ni več.«

Najbolj se kaže beda ruskih podeželjanov v bolj oddaljenih pokrajinah. Poslopja nekdanjih posestnikov so pro padla, drevesni nasadi so podivjali, ruskemu mušiku se bolj dopade v razdrapani kočuri nego v prostornem posloppju. Obisk tujca v takem kraju je posebnost. Kmetje letijo skupaj, da bi zvedeli kako novost iz ostalega sveta in potožili svoje lastno gorje. Povsod ista žalostna pesem: Izmozgana zemlja, malo delavnih moči, malo konj, malo živine, nič denarja, veliko lakote radi neusmiljenega izterjevanja davkov. Edina kmetska prehrana sta črni kruh in krompir.

Slika notranjosti kmetskih hiš je povsod enaka: surovo obtesana miza s

klopjo, zamazana podoba kaknega svetnika, še nekaj ropotije in to je cela oprema. Po umazanih tleh se valjajo nagi otroci, matere in očetje izgledajo radi pomanjkanja vsi kot starci.

»Kulake«, potom revolucije obogateli kmet je danes mogočen. On je v resnici vladar v vasi.

Državne oblasti občujejo le samo z bogatejšimi, za siromaka se ne zmenijo veliko. Vse trgovine po vaseh so zaprte. Živiljske potrebščine je potreba kriti z ročnim delom. Zemeljski proizvodi so na isti stopnji kot pred 100 leti, med tem ko je kulak kot posredovalec prodaje obogatel. Cveti pohlep po denarju, siromašnejši sloji so popolnoma obubožali in po vseh pravljicah o svobodi je zavladata sužnost. Država ne more dati kredita siromakom in ti so izpostavljeni izžemanju ter izrabljanju od strani kulakov. Kulakova je uprežna živina, poljedelsko orodje ter mlin. Po nekaterih vaseh je konj taka redkost, da ga nadomeščajo s kravo in večkrat morajo celo ljudje sami vleči svoj plug.

Po vaseh ni osemurnega delavnika, ne določenih dnin — vse narekuje pomanjkanje. Ako je ubogi dolžnik odslužil svoj dolg z delom, potem je tudi pri kraju boljši del leta. Včasih odplača dolg z odstopom enega dela lastne žetve, a potem strada njegova družina in mora govoriti o sreči, ako ga ne zaprejo radi zaostalih davkov. Da se iznebi vseh teh sitnosti, prepusti večkrat celo posest kulaku za par vreč moke.

Vaški sovjeti so odvisni od kulakov in njihov delokrog je le: iztirjevanje davkov.

Po Rusiji je nastalo nekako preseljevanje: kmetje hitijo v mesto za delom, delavci na deželo za kruhom. Anglež Lawton je videl v Novgorodu cele kmetske družine na potovanju.

Šolstvo je popolnoma na tleh. Le nekaj vaških deklic obiskuje šolo, v kateri si pridobijo sinovi kulakov nekaj znanja. Neverjetno slabo plačani učitelji roma od hiše do hiše, od vasi do vasi, prosijo za prenočišče in kosček kruha in mnogokrat se udinja kot ročni delavec. Akoravno je večkrat sam brez verca, ga kmetje prisilijo, da jim krsti deco in opravi mrtvaške molitve.

Izvršitev volitev prepušča vlada po vaseh komunistični mladini. Leta 1925 se je poslužilo volilne pravice 40% kmetov, po nekaterih krajih le 19%.

Popolnoma izključeno je, da bi se posrečilo vladarjem današnje Rusije potegniti kmeta na komunistično kopito.

Brezverski in brezvestni privrženci socijaldemokratskih nauk delajo že nad 10 let vse mogoče poskuse z ruskim narodom, ki so se pa doslej še vsi izjalovili. Glede moči je še ruski delavec danes vladar v deželi, a pomanjkanje ga sili in tira iz mesta v vas po — kruh.

Razmere v Rusiji so začasno tako žalostne ter brezupne, da sta mogoča le dva izhoda: samomor ali zblazenje!

Zanimivosti.

Kedaj poleti zrakoplov Grof Zeppelin» proti severnemu tečaju. Radi nezgode, katero je doživela zračna ladja »Zeppelin« ob priliki nameravanega, a po viharjih preprečenega drugega poleta v Ameriko, je vodja dr. Eckener spremenil program letošnjih nadaljnjih poletov. Kedaj se bo upal zrakoplov drugič preko Oceana v Zedinjene države, še ni znano. Znani raziskovalec severnih krajev švedski profesor Sverdrup je izjavil glede poleta »Zeppelina« preko severnega tečaja sledeče: Predvsem bodo zgradili Nemci v Severni Ameriki na polotoku Alaska eno oporišče za pristanek zrakoplovov, eno pa nekje ob obali Norveške. Gre predvsem za postavitve jeklenih stolpov in sicer enega v Ameriki in enega v Evropi. Obe oporišči bosta gotovi še letos in sicer v dobrih štirih mescih. »Zeppelin« bo po sedajnih ugotovitvah začel s poletom preko severnega tečaja in z raziskovanji severnih krajev v prvi polovici aprila leta 1930. Pri severnih poletih bodo predvsem ugotovili meje severnega morja, nadalje lego in obseg severne pokrajine, fotografirali in v kartah bodo natančno zarisali doslej neraziskano obal ruske Sibirije. Glavna naloga vseh poletov bi naj bila ugotovitev: ali je sploh mogoče v severnih morjih preko severnega tečaja med Evropo ter Ameriko pristati z zračno ladjo ali z letalom.

Aeroplani v podmornici. Dne 16. jul. bo otvorjena v Londonu razstava aeroplanov, na kateri bo videti najnovejše in praktično najboljše iznajdbe na polju letalstva. Angleško zračno ministrstvo bo ob tej priliki pokazalo javnosti iznajdbo: aeroplan, kojega peruti se dasta tako zložiti, da se lahko skrije letalo v podmornico. Glede podmornic imajo Angleži vse polno novih iznajdb. Na razstavi se bosta prvič poskusila v poletih angleški orjaški letali: »R 100« in »R 101«, ki bosta največji na svetu. Iz razstave bo letel en aeroplan iz Londona v Kanado, drugi iz Anglije preko Egipta v Indijo.

Zanimivosti iz letalstva. Na nemškem letališču v Dessau, ki je last Junkerjevih tvornic, se je povzpел letalec Neuhofer z Junkerjevim letalom »W 33« 12.500 m visoko in potolkel do njega dosežen višinski polet za 1000 m. — Letalska majorja Weis in Girier sta preletela 5000 km v 26 minutah in 41 sek. Srednja hitrost na uro je znašala 185

km, do njuju doslej največ 139 km. — Letalca Robbins in Kelly sta frčala na enokrilniku neprenehoma 172 ur in 32 minut. Polet sta morala prekiniti, ker je bila nevarnost, da bi se bil razletel propeler. Oba letalca sta potolkla v neprestanem letanju ameriške vojne letalce, ki so vztrajali lansko leto v zraku 150 ur in 40 minut.

Praktični in napredni Amerikanci. Glede naprednega obdelovanja zemlje in uvedbe praktičnih novih iznajdb v kmetijstvu so Amerikanci daleč pred Evropejci. V zadnjem času so upeljali po raznih železniških progah Zedinjenih držav potujoče poljedelske vlake. Tak vlak ima posebne vagone, v katerih so za taisti kraj najbolj prikladna semena, koja je mogoče takoj kupiti. Kupec se lahko prepriča na licu oglada o prednosti te in one poljske rastline. Zopet drugi vagoni nudijo kmetom najnovejše strojne iznajdbe na polju kmetijstva, katere lahko takoj preiskusi in potem šele kupi, ko se je uveril o njih prednosti ter koristi. Več vagonov je napolnjenih z raznimi priznanimi živalskimi pasmami, ki so se izkazale v najnovejšem času. Priporočano živino je mogoče takoj ogledati in kupiti. Na vlakih se vozijo kmetijski predavatelji, ki kupcem pojasnujejo v predavanjih uporabo ter korist najnovejših iznajdb na obširnem polju umnega in naprednega poljedelstva.

Iz zgodovine solnčnika in dežnika. Mnogo starejši od dežnika je solnčnik, kateremu je tekla pred bogznaj koliko tisoč leti zibelka na vzhodu. Slnčnik prvotno ni bila obramba in zavarovalna streha proti pekočim solnčnim žarkom, ampak znak časti, dostojanstva ter božje in vladarske moči. Tisočletja pred Kristusovim rojstvom vidimo pod solnčnikom bogove starih azijskih in afriških narodov in tudi njihove mogočne kralje in sploh vladarje. Od bogov in vladarjev je prešel solnčnik na navadnega človeka najprej na Kitajskem in to še pred Kristusom. Kdaj je priromala uporaba solnčnika iz daljnega vzhoda v Evropo, ni znano. Grki in Rimljani so že rabili solnčnik, ki je bil prvotno znamenje dostojanstva ter moči. Iz solnčnika se je razvil — boljše začela rabiti streha proti dežnim kapljam v srednjem veku po Evropi. Oblike solnčnikov in dežnikov so bile že v starodavnih časih skoro iste nego danes in so razne tozadevne mode le ponavljanje tega, kar so rabili in nosili že prastari azijski narodi.

Znamenita zbirka denarja. V New Yorku ima svojo centralo banka »Chase National Bank of America«, ki je kupila te dni 40 tisoč komadov obsegaajočo zbirko raznega denarja, ki obsega dobo 5000 let. Tekom 40 let je zbral zbirko Farran Zerbe. Zbirki je dodjana še zraven spadajoča knjižnica. Denarno znamenitost si lahko ogledajo znanstveniki in učenjaki. — Zbirka začena z babilonsko opeko, vsebuje prvi kitajski papirnati denar, ki je bil v prometu 1300 pred Kristusom, in prvi kovani novček iz dobe 700 pred Kristusom. Nadalje vsebuje zbirka denar iz svetopisemskih časov. Med posebnostmi je najtežji denar, ki je bil na svetu v prometu,

in sicer 31 funtov težka, 60 cm dolga in 30 cm široka bakrena plošča, ki je imela nekda na Švedskem vrednost 8 tolarjev. Najmanjši denar je iz južne Indije, je zlat in velik kakor glavica navadne knofelce. Zbirka bo še dobila v kratkem znamenitost največ vrednega bankovca Zedinjenih držav: 10 tisoč dolarški ameriški bankovec.

Največja cigara na svetu. Za razstavo v Seville na Španskem je izdelala tobačna tvornica v Havanni doslej največjo cigaro, ki je iz najboljšega tobaka iz otoka Kuba. Cigara je težka 2 q, 2,59 m dolga, njen premer znaša pa 42,18 cm.

Nekaj izvanrednega Vam nudi nakup birmanskih daril v trgovini ur in zlatnine M. Ilger in sin v Mariboru, Gosposka ulica 15. Samo prvovrstni proizvodi po čudovito nizkih cenah, kar jamči ogromna izbira. Tudi na obroke brez poviška cen. 580

Kdor hoče dobro obutev, si kupi Karo čevlje v Mariboru, Koroška cesta št. 19. 558

I. PETELN, URA se podari dobra ura. Stalna vrednost, trajna spoštna. Čudovito po ceni pri Maribor, Gosposka ulica št. 5.

»Flugs« patentirane kose s kosirjem. Zahtevajte prospekte in navodila brezplačno. Iščem zastopnike in prodajalce v vsakem kraju proti visoki proviziji. Generalno zastopstvo za SHS: Josip Videmšek, Maribor, Koroševa ulica št. 36. 631

Dr. Štefana Žunkovič v Slov. Bistrici ne ordinira od 10. do 23. junija. 688

Cene in sejmiska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg 1. junija so pripeljali špeharji na 32 vozov 68 zaklanih svinj, kmetje 14 vozov sene, 10 vozov otave, 8 vozov slame in 12 vozov škopa. Svinjsko meso je bilo po 15—27,50 Din, krompir 1,50—2 D, seno 90—140, otava 120—140, slama 60—80 Din, snop škopa 1,50—1,75. Pšenica 2,50, ječmen 2—2,50, oves 1,50—1,75, koruza 2,50, ajda 2, proso 3—3,50, fižol 5—7, grah 10, čebula 4, novi krompir 10, 1 kumara 10—20, karfižola 5—15, česen 15—20, kisto zelje 5, kislja repa 2, jabolka 6—10, suhe slive 10—12. Mleko 2,50—3, smetana 12—14, jajca 1—1,25, med 20 Din. 1 kokoš 35—45, par piščancev 35—75, 1 raca 35—40 D, 1 gos 70—90, puran 70—140, kozliček 90—135 Din.

Na mariborski sejmu dne 28. majnika 1929 je bilo prignanih 15 konj, 16 bikov, 67 volov, 342 krav in 23 telet. Skupno 560 komadov. Cene: debeli voli 9,50—9,75 Din, poldebili 8,50—9, plemenski 6,50—8, biki za klanje 8—9,50, klavne krave 7,50—8,50, plemenske krave 6,50 do 7 Din, molzne krave 7 do 8 Din, breje krave 7 do 8 Din, mlada živina 7,50 do 10 Din, teleta 12 do 13 Din. Prodanih je bilo 378 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 43, v Italijo 35 komadov.

Na mariborski sejmiski sejmu dne 31. maja je bilo pripeljanih 284 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad

100—125 Din, 7—9 tednov stari 225—250 Din, 3—4 mesece stari 380—450 Din, 5—7 mesecev stari 500—550 Din, 8—10 mesecev stari 600—780 Din, 1 leto stari 1000—1200 Din. 1 kg žive teže 10—12,50 Din, 1 kg mrtve teže 16—17 Din. Prodalo se je 275 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 12 do 13 Din, telečje meso 15 do 22,50 Din, svinjsko sveže meso po 15 do 27,50 Din.

*

Gospodarska obvestila.

Vremenska napoved za mesec junij. Vremenski prerok Adolf Brieskorn napoveduje za junij to-le vreme: Začetkom noči hladne, vetrovne in oblačne, najbrž nevihte in dež. Od 4. do 5. toplejše, oblačno in mestoma neurja. Krog 8. soparno, močne nevihte z nalivi in ohlajenje mimogrede. Za tem lepo in toplo, neurja samo le tu in tam. Krog 18. se bo vreme splošno poslabšalo, nekaj dni bo stalno slabo, oblačno, nevihte ter dež, vetrovi in precej hladno. Za tem dviganje toplote in spremenljivost. Krog 27. nevihte in hladno. Dne 29. in 30. vetrovno, menjaje oblačno in krajevne nevihte.

Za vinogradnike in viničarje. Opozorjamo na predavanje z demonstracijo, ki se vrši v nedeljo dne 9. junija v Vin. in sadjarski šoli v Mariboru, ker je sila važno. Razpravljali bo namreč strokovni učitelj gospod Franjo Vojsk o zatiranju trsnih škodljivcev in boleznih. Tej razpravi bo sledil prost razgovor znanimcev o tem predmetu. Začetek ob 9. uri dopoldne. Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš, ki prireja to predavanje, vabi poleg svojih udov vse, ki se za predmet zanimajo, zlasti pa našo mladino!

Izvoz lesa iz naše države. Jugoslavija je leta 1928 izvozila 2143 tisoč ton lesa v vrednosti 1620 milijonov Din, l. 1927 pa 1758 tisoč ton v vrednosti 1288 milijonov Din. Od celotnega našega izvoza to znaša 25,13% (leta 1927 20,13%). Kam izvažamo les? Na prvem mestu je Italija, kamor od leta 1923 gre 60% vsega našega lesnega izvoza v vrednosti 855 milijonov Din. Na drugem mestu pa je Madžarska s 13,21% (leta 1927 6,50%, v vrednosti 198 milijonov Din. V Grčijo se je uvozilo našega lesa v vrednosti 158 milijonov Din, v Nemčijo za 94, v Francijo za 52, v Avstrijo za 46, v Argentino za 41, v Anglijo za 38, v Zedinjene države za 21 in v Švico za 20 milijonov Din.

Stanje hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, 31. 5. 1929. Vremenske razmere so bile od našega zadnjega poročila razvoju hmeljske rastline ugodne, ker smo imeli primerno dnevno temperaturo in tudi zadostni padavin. V zgodaj obrezovanih nasadih je rastlina tuintam že dosegla polovico drogove visokosti, o pozneje obrezovanih je pa zrastle 1—2 m visoko. Vobče je stanje ugodno. Zemlja v hmeljiščih se je že ponovno zrahljala in očistila plevela, v krepkih vrtovih so se pa vrste že lahko obsipavale in zalistnikov otrebile. V nekaterih delih okoliša je tudi nevihta s točo povzročevala nekaj škod. — Minuli teden se je večja množina lanskega hmelja prodala po 10 do 11 Din za kg.